

**Rapport
fra
arbejdsgruppen om
Københavns Kommunes
deltagelse i
selskaber**

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Hjemmel for selskabsdeltagelse og oversigt over selskabsformer

2.1. Hjemmel for selskabsdeltagelse

2.2. Oversigt over selskabsformer

3. Afgrænsning af selskaber

3.1. Indledning

3.2. Ejerskab

3.3. Medlemskab af bestyrelse

3.4. Opgavens karakter

4. Forslag til retningslinier

4.1. Fyldestgørende beslutningsgrundlag ved stiftelse eller indtræden i et selskab

4.1.1. Selskabets navn, selskabsform og vedtægtsmæssige forhold

4.1.2. Hjemmel for deltagelse i selskabet

4.1.3. Formål med og begrundelse for selskabsoprettelse

4.1.4. Økonomiske forhold

4.2. Den forvaltningsmæssige kontrol

4.3. Kontrol vedr. budget og regnskab

4.3.1. Regnskabsmæssig kontrol

4.3.2. Vejledning i nøgletalsberegninger

4.3.3. Registrering i regnskab

4.4. Mødeforberedelse

4.5. Tilbage melding fra repræsentant til forvaltning

4.6. Tilbage melding til ØU og de stående udvalg

Bilag 1 – Vejledning til beregning af nøgletal

Bilag 2 – Oversigt over Københavns Kommunes selskabsdeltagelse pr. 31.12.99

1. Indledning

Revisionsdirektoratet for Københavns Kommune har den 9. juli 1999 fremsendt revisionsprotokollat 33/1998 om Københavns Kommunes deltagelse i selskaber til Økonomiudvalget med anmodning om en udtalelse til de i protokollatet anførte bemærkninger og forslag.

Københavns Kommune er involveret i selskaber af vidt forskellig art – både størrelsesmæssigt, opgavemæssigt og selskabsretligt. Denne forskellighed indebærer, at det er naturligt, at kommunen agerer på forskellige måder over for de forskellige selskaber. Økonomiforvaltningen er af den opfattelse, at der er god grund til at sætte fokus på dette tema og i den forbindelse formulere nogle grundlæggende retningslinier for, hvordan forvaltningerne skal varetage deres opgaver i relation til selskaberne. Denne rapport indeholder en række sådanne grundlæggende retningslinier, der overordnet sikrer en ensartet administration i relation til de forskellige selskaber.

I det nævnte revisionsprotokollatet henstilles:

- At der centralt i kommunen udarbejdes en samlet fortegnelse over kommunens deltagelse i selskaber, foreninger, fonde m.m. fordelt på ansvarlige udvalg.
- At retningslinierne i Budget- og Regnskabshåndbog suppleres med rammer for, hvordan forvaltningen skal agere i forhold til selskabet og dets bestyrelse, kommunens repræsentanter i selskabet samt de respektive udvalg og Borgerrepræsentationen – med det formål at sikre en ensartet minimumsadministration i de enkelte forvaltninger. Rammerne bør udformes under hensyn til den valgte selskabsform og kommunens repræsentation og bl.a. omfatte:
 - Udformning af et fyldestgørende beslutningsgrundlag ved stiftelse af eller indtræden i et selskab
 - Omfanget af den formelle kontrol vedr. budget, regnskab, årsberetninger, revisionsprotokollater, mødereferater o.l.
 - Retningslinier for omfanget af sagsmateriale (fx vedtægter, mødereferater, budgetter, regnskaber, årsberetninger, revisionsprotokollater, opfølgings- og evalueringsnotater, aktiebrev m.v.) vedr. deltagelsen i de enkelte selskaber.
 - Omfanget af den forvaltningsmæssige kontrol, der bl.a. indeholder en vurdering af opfyldelsen af samfundsmæssige mål, en vurdering af hvorvidt selskabet drives økonomisk forsvarligt med henblik på øget effektivitet, en vurdering af grundlaget for investeringsplaner m.v.
 - Retningslinier for mødeforberedelse mellem forvaltningen og kommunens repræsentant, herunder hvilken information forvaltningen skal forsyne repræsentanten med, og hvilke informationer forvaltningen skal sikre sig for at få tilbagemeldinger fra repræsentanten og evt. selskabets ledelse. Disse retningslinier skal bygge på kommunens instruktionsbeføjelser over for repræsentanten.
 - Retningslinier for, hvornår forvaltningen skal give udvalget, henholdsvis Borgerrepræsentationen tilbagemeldinger om selskabets situation –fx væsentlige ændringer i formålet med selskabet og usædvanlige aktiviteter

Økonomiforvaltningen afgav den 30. juli 1999 en foreløbig besvarelse på revisionsprotokollatet. Det foreslås i denne besvarelse, at der nedsættes en arbejdsgruppe med repræsentanter for forvaltningerne og Revisionsdirektoratet med det formål at behandle revisionsdirektoratets bemærkninger og forslag.

Denne arbejdsgruppe har haft repræsentanter fra

- Økonomiforvaltningen
- Miljø- og forsyningsforvaltningen
- Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen
- Sundhedsforvaltningen
- Bygge- og Teknikforvaltningen
- Revisionsdirektoratet

Denne rapport er overvejende orienteret mod at opstille overordnede retningslinier for, hvordan forvaltningerne skal forholde sig over for relevante selskaber og for samspillet mellem forvaltningerne og kommunens repræsentanter i selskabernes ledelser. Der gøres opmærksom på, at der senere kan være behov for at uddybe de retningslinier, der foreslås i afsnit 4, jf. nedenfor om afklaring af juridiske problemstillinger.

Rapporten indledes med en helt summarisk omtale af mulige hjemmelsgrundlag for at deltage i selskaber og en kort oversigt over mulige selskabsformer, hvor vægten er lagt på hæftelsesforholdene. Herefter følger en afgrænsning af de selskaber, der vil indgå i besvarelsen. Endelig følger forslag til retningslinier.

Arbejdsgruppen har drøftet spørgsmålet om de kommunale repræsentanters ansvar i forbindelse med deres deltagelse i selskabsledelser. Emnet vil imidlertid ikke blive yderligere behandlet her, da Økonomiforvaltningen har iværksat en undersøgelse om bestyrelsesansvarsforsikringer for ansatte og politikere i Københavns Kommune. Dette arbejde vil resultere i en indstilling til Borgerrepræsentationen inden sommerferien.

Københavns Kommunes stigende deltagelse i selskaber mv. har bl.a. medført et behov for afklaring af en række juridiske problemstillinger ved sammenstødet mellem privatretten, herunder selskabsretten, og de offentligtretlige regler, herunder offentlighedsloven og forvaltningsloven, der er gældende for al udøvelse af offentlig virksomhed.

Det gælder bl.a. spørgsmålene om,

- hvorledes man skal forholde sig med hensyn til aktindsigt,
- i hvilket omfang der er adgang til at give instrukser til kommunens repræsentanter i selskabsledelser.
- hjemmelsgrundlag for en kommune for at deltage i selskabsdannelser. Udgangspunktet for udførelsen af kommunale opgaver er, at udførelsen sker i kommunens eget regi. Udførelse gennem selskaber er undtagelsen – men en stadig hyppigere anvendt undtagelse – som i hvert enkelt tilfælde forudsætter et selvstændigt hjemmelsgrundlag.

Der er herudover konstateret et behov for en bredere vejledning til kommunens repræsentanter i selskabsledelser, f.eks. om inhabilitetsregler og ansvarsregler.

Økonomiforvaltningen agter derfor, at tage initiativ til et arbejde, der skal imødekomme disse behov. Den selvstændige afklaring af de nærmere juridiske forhold vedr. kommunens deltagelse i selskaber vil supplere de i afsnit 4 foreslåede retningslinier. Da de juridiske problemstillinger vedrørende kommunens repræsentanter i selskabsledelser er af generel karakter vil

Økonomiforvaltningen søge, at inddrage Indenrigsministeriet og de kommunale landsforeninger i arbejdet

2. Hjemmel for selskabsdeltagelse og oversigt over selskabsformer

2.1 Hjemmel for selskabsdeltagelse

Som nævnt i indledningen vil der senere blive udarbejdet en rapport med en gennemgang af de forskellige hjemmelsgrundlag for kommuners deltagelse i selskaber. Denne rapport vil derfor begrænse sig til en ikke nødvendigvis udtømmende oversigt over hjemmelsgrundlag.

Der er tale om

- Kommunalfuldmagtsreglerne (uskrevne retsregler om hvad kommuner lovligt kan beskæftige sig med)
- Den Kommunale Styrelseslov § 60 (fælleskommunale selskaber)
- Den Kommunale Styrelseslov § 68 a (udpegning af medlemmer for bestyrelsen for selskaber)
- Lov 383 af 20. maj 1992 om kommuners og amtskommuners deltagelse i erhvervsudviklingsaktiviteter
- Lov 384 af 20. maj 1992 om kommuners og amtskommuners samarbejde med aktieselskaber m.v.
- Særlig lovhjemmel for konkrete selskaber.

2.2 Oversigt over selskabsformer

Når en virksomhed drives af flere i forening, taler man om et selskab. Der eksisterer flere forskellige former for selskaber. Det væsentligste forhold, der adskiller selskabsformerne fra hinanden, vedrører hæftelsesforhold for selskabets gæld. Andre forskelle vedrører skatteforhold, offentlige reguleringer og lovkrav, regnskabskrav m.v. Det skal også nævnes, at i tilfælde af solidarisk hæftelse skal tilsynsmyndigheden give samtykke til, at hæftelsen pådrages, hvorimod der ikke skal foreligge samtykke, når kommunen alene hæfter med sit indskud, og der ikke pådrages kommunen forpligtelser med hensyn til eventuelle yderligere tilskud..

Der skelnes mellem personlig hæftelse og begrænset hæftelse for et selskabs gæld. Ved personlig hæftelse hæfter alle deltagere for hele selskabsgælden med hele deres formue. Begrænset hæftelse indebærer, at deltagerne alene hæfter med den indskudte eller garanterede kapital.

Nedenfor er de væsentligste selskabsformer og deres hæftelsesforhold omtalt i hovedtræk.

Aktieselskaber (A/S)

I aktieselskaber hæfter deltagerne (aktionærerne) alene med deres del af aktiekapitalen, dvs. at der er begrænset hæftelse. Aktieselskabernes virke er bl.a. reguleret i Aktieselskabsloven.

Andelsselskaber

Andelsselskaber er selskaber dannet af flere personer eller selskaber med det formål at være sammen om indkøb, afsætning, boligbyggeri m.v. Hvordan deltagerne hæfter afhænger af selskabets vedtægter. De fleste andelsselskaber betegnes *A.m.b.a.* (andelsselskab med begrænset ansvar), hvilket indebærer, at deltagerne ikke hæfter med hele deres formue, men kun med indskuddet. Andelsselskabers virksomhed er bl.a. reguleret i Lov om erhvervsdrivende virksomheder.

Anpartsselskaber (ApS.)

Anpartsselskaber er selskaber, hvor deltagerne (anpartshaverne) ikke hæfter personligt for selskabets gæld, men kun i forhold til den indskudte kapital. Anpartsselskabernes virksomhed er reguleret i Anpartsselskabsloven.

Interessentskaber (I/S)

Interessentskaber er virksomheder bestående af to eller flere interessenter (personer, selskaber m.v.). Normalt hæfter alle interessenterne personligt og solidarisk uden begrænsning for alle interessentskabets forpligtelser i forholdet udadtil, dvs. over for kreditorer og andre. Derimod afhænger det af interessentskabskontrakten eller vedtægten, hvorledes interessenterne hæfter indadtil, dvs. i det indbyrdes forhold mellem interessenterne. Her kan det være bestemt, at interessenterne hæfter i forhold til antal indbyggere, i forhold til forbrug eller med en anden bestemt fastsat andel. Interessentskabets virksomhed er i begrænset omfang bl.a. reguleret i Lov om erhvervsdrivende virksomheder, men er ellers reguleret på ulovbestemt grundlag af selskabsretlige principper og domspraksis.

Kommanditselskaber (K/S)

Kommanditselskaber er selskaber, hvor nogle af deltagerne (komplementarerne) hæfter personligt for selskabets forpligtelser med hele deres formue, mens andre (kommanditisterne) har begrænset hæftelse. Komplementarerne kan være andre selskaber. Kommanditselskabets virke er bl.a. reguleret i Lov om erhvervsdrivende virksomheder.

Selvejende institutioner og fonde

Selvejende institutioner og fonde ejes ikke af juridiske personer, men ejer sig selv. Det betyder, at ingen er berettiget til at få del af overskuddet. Reglerne for selskaberne formuleres i et sæt vedtægter (fundatsen). Der hæftes alene med institutionens eller fondens formue.

Med hensyn til fonde skelnes mellem almennyttige fonde og erhvervsdrivende fonde. Almennyttige fonde yder tilskud til velgørende formål. Erhvervsdrivende fonde er fonde, der helt eller delvis har til formål at drive erhvervsdrivende virksomhed. Erhvervsdrivende fonde er bl.a. reguleret af bestemmelserne i Lov om erhvervsdrivende fonde.

3. Afgrænsning af selskaber

3.1 Indledning

Københavns Kommune er repræsenteret i en lang række selskaber, foreninger, fonde m.v. blandt andet som investor eller medlem af bestyrelsen. Der er nedenfor foretaget en afgrænsning af, hvilke selskaber rapporten – og dermed også retningslinierne i afsnit 4, samt selskabsoversigten der er vedlagt som bilag - omfatter.

3.2 Ejerskab

Ved afgrænsningen af selskaber er der taget udgangspunkt i et væsentlighedskriterium.

Retningslinierne skal omfatte selskaber, hvor Københavns Kommune er repræsenteret i ejer-kredsen af det pågældende selskab med en ejerandel på minimum 20% eller med et økonomisk engagement af en ikke uvæsentlig størrelse. Med økonomisk engagement forstås enten værdien af et kapitalindskud, den maksimale hæftelse i et selskab, garantiforpligtelser eller årlige driftstilskud. Undtaget herfra er selvejende institutioner og lignende, som kommunen har indgået driftsoverenskomster med.

Afgrænsningen indebærer, at f.eks. I/S Lynettefælleskabet er omfattet, selvom Københavns Kommune ikke har et egentligt kapitalindskud, men Københavns Kommune hæfter i forhold til forbruget, hvilket udgør ca. 66%.

Umiddelbart er Kommunekemi A/S ikke omfattet, da Københavns Kommune ejer 15% af Kommunekemi og kun har indskudt 465.000 kr. Det er dog overvejende sandsynligt, at en beregning af den indre værdi af kommunens investering vil medføre, at ejerandelen på 15% repræsenterer en værdi, der må betegnes som ikke uvæsentlig. Ligeledes ligger der i vedtægterne for R98 en regel om hjemfaldspligt, der gør, at kommunens engagement må betegnes på samme måde.

Københavns Kommune deltager endvidere i fonde og lignende, hvor kommunen har givet et driftstilskud i ét enkelt år. Afgrænsningen medfører, at disse heller ikke er omfattet.

3.3 Medlemskab af bestyrelse

Kun selskaber, hvori Københavns Kommune er repræsenteret i ledelsen, eksempelvis via bestyrelsen eller et repræsentantskab, er omfattet.

3.4 Opgavernes karakter

Selskabet skal løse opgaver, som kan betegnes som værende af en ikke uvæsentlig kommunal interesse, og som ikke på anden vis er underlagt en anden form for kommunalt tilsyn eksempelvis gennem en driftsaftale.

4. Forslag til retningslinier

4.1. Fyldestgørende beslutningsgrundlag ved stiftelse eller indtræden i et selskab

Det foreslås, at indstillinger fra forvaltninger om oprettelse af eller indtræden i selskaber skal indeholde følgende elementer:

4.1.1. Selskabets navn, selskabsform og vedtægtsmæssige forhold

Der vil være mulighed for at vælge forskellige selskabsformer, og indstillingen skal indeholde en begrundelse for valg af selskabsform og beskrive konsekvenserne af dette valg.

De centrale dele af selskabets vedtægter beskriver indbyrdes økonomisk hæftelse, hæftelsens omfang, bestyrelsessammensætning, bestemmelser om budgetter, fast ejendom, låneoptagelse, regnskabsbestemmelser og revision. Disse forhold skal være omtalt i indstillingen. Det skal fremgå, hvilke regler der gælder, hvis vedtægten ønskes ændret, herunder Københavns Kommunes indflydelse ved ændringer.

Valget af selskabsform kan også have konsekvenser for offentlighedens adgang til indsigt i selskabets virksomhed. De mulige konsekvenser skal fremgå af indstillingen.

Valget af selskabsform og opgavens karakter af en lovpligtig kommunal opgave eller karakter af at være en opgave, der ligger inden for kommunalfuldmagten, har betydning for de forpligtelser de af Københavns Kommune udpegede repræsentanter til ledelsen har over for kommunen og selskabet. Dette følger af bestemmelserne i den kommunale styrelseslov og i de forskellige selskabsretlige bestemmelser. Indstillingen skal indeholde en beskrivelse af retsstillingen i den konkrete situation.

4.1.2. Hjemmel for deltagelse i selskabet

I beslutningsgrundlaget bør indgå en redegørelse for hjemmelsgrundlaget for at indtræde i selskabet: styrelseslovens § 60 eller 68 A, kommunalfuldmagten, lov om kommunal deltagelse i aktieselskaber, lov om erhvervsudviklingsaktiviteter eller anden speciallovgivning.

4.1.3. Formål med og begrundelse for selskabsoprettelse

Formålet med selskabets oprettelse angives, og der skal være en begrundelse for, at opgaven ønskes løst gennem deltagelse i et selskab. Som mulige formål med at oprette eller indgå i et selskab kan nævnes:

- Der kan være tale om en opgave, der mest effektivt løses gennem et samarbejde med andre kommuner eller amtskommuner.
- Det vurderes, at opgaveløsningen vil ske mere effektivt.
- Det kan være en måde at få inddraget en ekspertise, der ikke findes i den kommunale forvaltning.

Det anføres om opgaven udføres i henhold til en lov eller ligger inden for kommunalfuldmagten. Det anføres videre, om der sker overdragelse af myndighedsopgaver, og om tilsynsmyndigheden skal godkende indtræden i selskabet.

4.1.4. Økonomiske forhold

Følgende skal være omtalt i indstillingen

- det samlede indskud
- størrelsen af kommunens indskud
- størrelsen af kommunes hæftelse
- finansiering af selskabets virksomhed, herunder evt. årlige driftstilskud
- budget for de(t) kommende år
- revisionsforhold.

4.2 Den forvaltningsmæssige kontrol

Forvaltningen skal etablere en sagsmappe for hvert selskab der er forankret i forvaltningen. Denne skal indeholde alt tilgængeligt materiale, der er relevant for den forvaltningsmæssige kontrol af selskabet.

Følgende skal så vidt det er muligt altid være at finde i sagsmappen:

- Beslutningsgrundlag for deltagelse i selskabet
- Selskabets vedtægter
- Offentliggjorte regnskaber, budgetter, beretninger fra bestyrelsen og andet materiale der er tilgået forvaltningen i sin egenskab af investor
- Materiale udarbejdet af forvaltningen som led i den forvaltningsmæssige opfølgning og evaluering af selskabsdeltagelsen

Det er vigtigt, at der ved håndtering af materiale i forbindelse med den forvaltningsmæssige kontrol tages hensyn til reglerne om aktindsigt.

Væsentlige elementer der bør indgå i den forvaltningsmæssige evaluering er:

- En fortsat vurdering af om selskabet har kommunal interesse
- En fortsat vurdering af om kommunens deltagelse er inden for kommunalfuldmagts rammer
- Vurdering af om driften foretages med økonomisk forsvarlighed, eksempelvis gennem nøgletalsberegninger. Se afsnit 4.3.2 Vejledning i nøgletalsberegninger. Nøgletallene vurderes under hensyn til selskabets formål.

Med begrundelse i forskelligheden af de selskaber kommunen deltager i er det derimod ikke hensigtsmæssigt at fastsætte generelle retningslinier for den forvaltningsmæssige kontrol, der skal udføres. Det påhviler derfor den enkelte forvaltning at etablere retningslinier for, hvordan der foretages opfølgning og evaluering af de selskaber, der er forankret i forvaltningen. Hvis der er særlige forhold, der forhindrer at de generelle retningslinier for den kontrol forvaltningen har vedtaget ikke kan udføres, bør dette fremgå af sagsmappen.

4.3 Kontrol vedr. budget og regnskab

Da kommunen deltager i mange forskellige former for selskaber og hvor det regnskabsmæssige materiale også er af varierende karakter både hvad angår form og mængde, vil det ikke være muligt at fastsætte endegyldige retningslinier for strukturen af den formelle kontrol. Der bør endvidere tages hensyn til forskelligheden i det enkelte selskabs anvendte regnskabsprincipper. Ligeledes er der i lovgivningen forskellige regler om mængden og tilgængeligheden af det regnskabsmæssige materiale alt afhængig af selskabsform.

4.3.1 Regnskabsmæssig kontrol

Der bør i omfanget af kontrollen tages hensyn til økonomiske risici. Det påpeges endvidere at kontrollen ikke bør have revisionsmæssig karakter, men tage udgangspunkt i sikring af kommunens økonomiske værdier.

Under alle omstændigheder skal der så vidt det er muligt, foretages en aktiv vurdering af selskabets økonomiske stilling. Den regnskabsmæssige vurdering af et selskabs økonomiske stilling bør tage udgangspunkt i årsregnskaber, budgetter og årsberetninger. I den regnskabsmæssige kontrol er det mest hensigtsmæssigt at anvende sammenligningstal. Med sammenligningstal menes der tidligere regnskaber og budget for aktuelt regnskabsår. Herigennem kan det vurderes hvordan selskabets økonomiske udvikling har været. Efterfølgende bør der også søges forklaringer på eventuelle afvigelser, herunder væsentlige ændringer i budgetforudsætningerne.

4.3.2 Vejledning i nøgletalsberegninger

Vejledning om beregning af nøgletal er medtaget som bilag. Vejledningen er ikke en facitliste for, hvordan der beregnes nøgletal. Det kan under hensynstagen til selskabets anvendte regnskabsprincipper være nødvendigt at korrigere de regnskabstal, der anvendes. Særligt i forbindelse med ændringer i et selskabs anvendte regnskabsprincipper, bør der så vidt muligt korrigeres for den effekt en sådan ændring har.

I bilaget findes eksempler på de mest almindeligt anvendte nøgletal:

- Omsætning
- Dækningsbidrag
- Primært driftsresultat
- Nettoresultat
- Egenkapital
- Dækningsgrad
- Overskudsgrad
- Resultatgrad
- Egenkapitalens forrentning
- Soliditetsgrad
- Likviditetsgrad
- Indre Værdi.

Opmærksomheden henledes på, at det i et selskab kan være nødvendigt at tilføre andre former for nøgletal og omvendt kan nogle af de foreslåede nøgletalsberegninger være uanvendelige i et andet selskab.

Den regnskabsmæssige kontrol skal ikke nødvendigvis være afgrænset til modtagelsen af årsregnskabet, der kan løbende efter behov foretages de samme nøgletalsberegninger på halvårsregnskaber etc.

4.3.3 Registrering i regnskab

Det er hensigten, at den enkelte forvaltning skal registrere både de egentlige aktiebesiddelser samt eventuelle garantiforpligtigelser i Københavns Kommunes Økonomi og Ressourcestyringssystem (KØR), således at regnskabet afspejler såvel den realiserbare værdi som den latente udgift der ligger i hæftelsesformen i virksomheder, hvor der ikke er foretaget kapitalindsud. Det vil i løbet af 2000 i forbindelse med ibrugtagning af anlægsmodulet i KØR blive undersøgt, hvorledes en sådan registrering kan finde sted.

4.4 Mødeforberedelse

En vurdering af forvaltningens medvirken ved mødeforberedelse bør tage udgangspunkt i væsentligheden af de kommunale interesser i det pågældende selskab.

Forvaltningen bør udvise initiativ mht. at være informerede om selskabernes aktiviteter og anvende denne information til at gøre repræsentanter opmærksomme på sager af væsentlig kommunal interesse. Det vigtigt at præcisere, at dette ikke medfører, at det enkelte bestyrelsesmedlem fritages for det almindelige bestyrelsesansvar, der altid følger med arbejdet i et selskabs bestyrelse.

Forvaltningen bør som udgangspunkt støtte medlemmer, der er udpeget af kommunen og er kommunens repræsentant i selskaber, der varetager væsentlige opgaver på kommunens vegne.

I de tilfælde hvor kommunen har udpeget bestyrelsesmedlemmer i selskaber, der tillige varetager opgaver, som ikke er kommunale opgaver, vil det være op til en konkret vurdering, om forvaltningen skal tilbyde bistand til medlemmerne. Forvaltningen skal gøre opmærksom på sager af væsentlig interesse.

I vurderingen bør følgende overvejelser indgå:

- Har kommunen vægtige interesser i selskabet i form af kapitalindskud, hæftelser og/eller driftstilskud?
- Skal selskabet træffe beslutninger, der har vidtrækkende betydning for kommunen?

Forvaltningen bør som udgangspunkt tilbyde bistand, hvor der er væsentlige kommunale interesser involveret.

Det kan dog være relevant at foretage en konkret vurdering fra sag til sag med baggrund i følgende forhold:

- Er kommunens repræsentant bestyrelsesformand eller menigt medlem?
- Er det konkrete selskabs virksomhed og aktiviteter af vægtig eller begrænset betydning for Københavns Kommune?
- Har virksomhedens beslutninger vidtrækkende eller kun mindre konsekvenser for Københavns Kommune?

Varetagelsen af kommunens interesser kan bl.a. ske via:

- Gennemgang af mødedagsordener med henblik på spørgsmål, der har betydning for Københavns Kommune
- Udarbejdelse af beslutningsgrundlag i forbindelse med møder
- Tilvejebringelse af øvrige oplysninger, der kan støtte repræsentanten i varetagelsen, herunder vurdere budget- og regnskabsoplysninger fra selskabet, jf. Budget—og Regnskabs—håndbogens afsnit 7.5.

I forbindelse med bistand fra forvaltningen ved mødeforberedelse og lign., der omfatter mere end en personlig sekretariatsmæssig bistand til kommunens bestyrelsesmedlem, skal der gøres opmærksom på, at materiale, der tilgår forvaltningen, vil blive omfattet af offentlighedslovens regler om aktindsigt.

4.5. Tilbage melding fra repræsentant til forvaltning

Der er stor forskellighed på de selskaber kommunen har interesser i, og man bør derfor være tilbageholdende med at dekretere alt for faste retningslinier for repræsentanternes tilbage melding til pgl. forvaltning. Dette understreges af, at det er tvivlsomt, i hvilket omfang bestyrel-

sesmedlemmer har pligt til at rapportere til forvaltningerne. Forvaltningerne bør derfor etablere relationer til de enkelte selskaber, så det sikres, at forvaltningerne er velorienterede om selskabernes aktiviteter.

Den nævnte forskellighed går på arten af opgaver, der løses i et selskab. I det omfang, der løses opgaver, som kommunen selv kan løse, bør der ske en omfattende tilbagemelding i det omfang, det ikke strider mod selskabsretlige regler.

I tilfælde hvor et selskab tillige løser opgaver, kommunen ikke selv kan løse, vil det være naturligt, at der i de enkelte forvaltninger foretages en vurdering af væsentlighed, herunder hvilke opgaver der har kommunal interesse. Ved denne vurdering vil naturlige kriterier være

- størrelsen af kommunens indskud
- opgaveløsningens vigtighed for kommunen
- graden af politisk opmærksomhed om selskabets virksomhed
- om selskabet står i en særlig situation, f.eks. foran beslutninger om store investeringer, udvikling af nye forretningsområder o.l.

Formen for tilbagemelding må respektere de begrænsninger, der følger af selskabsretlige regler.

Tilbagemeldingens form kan variere fra det mere passive, såsom modtagelse af forskelligt skriftligt materiale, til møder mellem forvaltningen og repræsentanten.

Ved forvaltningernes fastlæggelse af deres tilbagemeldingsprocedure skal man være opmærksom på selskabers adgang til at pålægge bestyrelsesmedlemmer tavshedspligt og på den konflikt, der kan opstå mellem på den ene side en vidtgående tilbagemelding og reglerne om aktindsigt.

4.6. Tilbagemelding til ØU og de stående udvalg

Det vil også her være naturligt, at de enkelte forvaltninger mere detaljeret fastlægger i hvilket omfang, der skal rapporteres til det politiske niveau. Ved fastlæggelsen vil det være naturligt at tage udgangspunkt i følgende:

Der skal i øvrigt rapporteres når

- der foregår usædvanlige aktiviteter i et selskab
- der er væsentlige afvigelser i forhold til budget
- der skiftes regnskabsprincipper
- der skiftes revisor
- øvrige deltagere vil ændre deres engagement i selskabet
- der sker ændringer i ledelsen, eller når der vurderes at være behov for ændringer
- der i øvrigt forekommer forhold, der har offentlig/politisk interesse
- ændringer i forudsætninger i beslutningsgrundlaget
- forvaltningen får kendskab til ansvarspådragende beslutninger

Bilag - Vejledning til beregning af nøgletal

Omsætning	Ekskl. rabatter og internt salg
<i>Omsætningen skal afspejle virksomhedens nettosalg.</i>	
Dækningsbidrag	Omsætning - Vareforbrug
Primært driftsresultat	
Nettoresultat	Resultat efter skat
Egenkapital	Indskudskapital inkl. overført resultat og henlæggelser
Dækningsgrad	$\frac{\text{Dækningsbidrag} \times 100}{\text{Omsætning}}$
Overskudsgrad	$\frac{\text{Primært driftsresultat} \times 100}{\text{Omsætning}}$
Resultatgrad	$\frac{\text{Nettoresultat} \times 100}{\text{Omsætning}}$
Egenkapitalens forrentning	$\frac{\text{Nettoresultat} \times 100}{\text{Egenkapital}^*)}$
Soliditetsgrad	$\frac{\text{Egenkapital}^*) \times 100}{\text{Samlede aktiver}^*)}$
Likviditetsgrad	$\frac{\text{Samlede omsætningsaktiver} \times 100}{\text{Samlede aktiver}}$
Indre Værdi	$\frac{\text{Egenkapital}}{\text{Samlet aktiekapital}}$

Udtrykker den formue aktiekapitalen repræsenterer for hver krone der er indskudt i selskabet. Betegnelsen 'Aktiens indre værdi' anvendes ofte analogt. Her benyttes dog antallet af udstedte aktier, i stedet for den samlede aktiekapital.

For alle tal der ikke er angivet med * gælder, at der er tale om ultimo-tal.

*) Beregnes som et gennemsnit af primo og ultimo
(Primo + Ultimo)/2